

Модельна навчальна програма
«Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти
(автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.)

7 КЛАС
Українська література

Анатолій Дімаров «На коні й під конем»
І частина «Через місточок» (оповідання «Помста»)

Варіант 1

Завдання початкового та середнього рівнів

У завданнях 1-10 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Продовжте думку: «За жанровою спрямованістю твір «На коні й під конем»

А. Дімарова – це...».

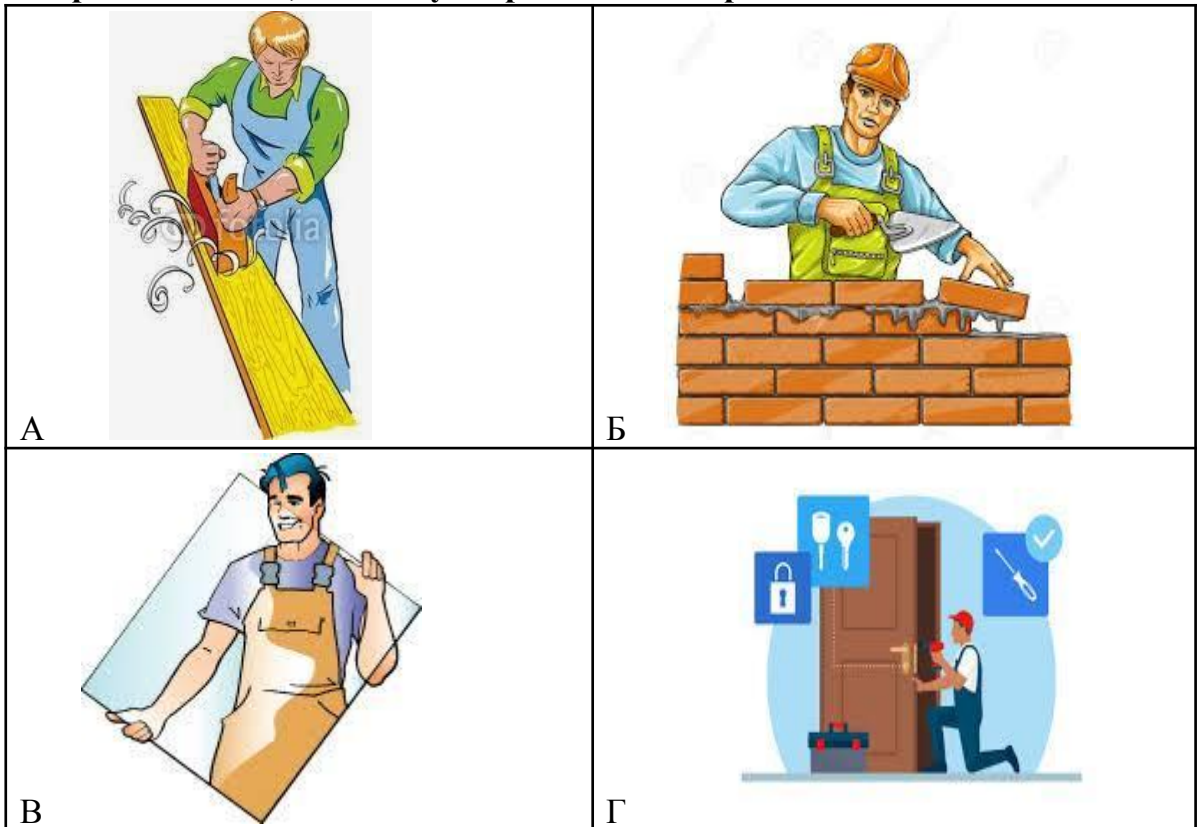
А драматичне оповідання

Б історичний роман

В героїко-романтична повість

Г автобіографічна повість

2. Оберіть малюнок, на якому зображений скляр.

3. Укажіть причину, через яку скляр спалив свою хату.

А випив зайвого

Б був несповна розуму

В через прикрі спогади, пов'язані з будинком

Г хотів збудувати інший будинок

4. Яке прислів'я використовував скляр, повчаючи хлопців?

- А Порожньої хати і муха не держиться.
- Б Хата без вікон – що людина без очей.
- В Не взявшись за сокиру, хати не зробиш.
- Г У своїй хаті і стіни допомагають.

5. Укажіть, яким був скляр?

- А сумним та похмурим
- Б понурим та непривітним
- В непривітним та злісним
- Г сердитим та сумним

6. Через який випадок закінчилася дружба хлопців зі склярем?

- А хлопці украли алмаз
- Б хлопці вимазали багном нові вікна
- В хлопці насміхалися зі скляра
- Г хлопці розбили велике скло

7. Доповніть речення за сюжетом твору: «Він навіть одвертався, коли проходив повз хату з ...».

- А маленькими вікнами
- Б брудними вікнами
- В розбитими вікнами
- Г відчиненими вікнами

8. Як ви вважаєте, чому скляр «священнодіяв» біля вікон?

- А Це приносило прибуток
- Б Нічого іншого не вмів робити
- В Хотів мати більше замовлень
- Г Любив свою працю

9. Здібність скляра можна описати всіма словами, ОКРІМ...

- А вмілість
- Б майстерність
- В вправність
- Г недосконалість

10. Укажіть, що відчули хлопці після прикрого випадку.

- А Каяття, сум, жаль
- Б Радість, задоволення, натхнення
- В Щастя, насолоду, спокій
- Г Смуток, примирення, біль

Завдання достатнього рівня

Завдання 11-12 на встановлення відповідності

11. Установіть відповідність між сюжетними елементами й подіями твору.

Сюжетний елемент	Подія
1 зав'язка	А А він, підійшовши до покалічених вікон, оніміло застиг, наче не вірив своїм очам. Повільно нагнувся, підняв цеглину і раптом заплакав. Б Незабаром у нас закінчили будувати нову школу: велику, простору, з широкими та високими вікнами. В Невисокий, худий, з маленьким, зібраним у кулачок обличчям, ходив він довгими сільськими вулицями, вставляючи шибки. Г Затамувавши подих, стежили ми, як скляр, націлившись, швидким рухом алмаза проводив по склу білу лінію, не користуючись лінійкою. Д Відпихаючи один одного, щоб краще бачити, ми з Миколою перечепилися і полетіли на велике скло, яке скляр саме збирався розрізати.
2 розвиток подій	
3 кульмінація	
4 розв'язка	

12. Установіть відповідність між фразеологізмами, використаними в тексті, та їх значенням.

	Фразеологізм		Значення
1	як обпечений	А	невідомого куди
2	світ за очі	Б	надовго
3	не вірити своїм очам	В	бути враженим
4	до нових віників	Г	переляканий
		Д	близько

Завдання 13-14 з вибором кількох правильних відповідей

13. Серед перерахованих рис характеру оберіть ті, які НЕ властиві Толі та Миколі.

- А безсоромні
- Б совісні
- В заздрісні
- Г безвідповідальні
- Д підлі
- Е недалекоглядні
- Є жорстокі
- Ж допитливі

14. Прочитайте епізод з твору: «Вставивши шибку, він трохи відходив, схиляв голову набік, і прозорі оченята його сяяли такою неприхованою втіхою, що й ми, хлопчакі, проймалися шанобливо-урочистим настроєм».

Визначте прислів'я, які ідейно найбільше близькі до символічного змісту епізоду.

А Щира праця мозолиста.

Б Діло майстра велича.

В Де руки і охота, там скоро робота.

Г Не журиь, та за діло берись.

15. Підберіть висловлення, яке могло б бути епіграфом до тексту.

А Людина цінна, коли її слова збігаються з її діями (О. Уайльд).

Б Якщо людина вам не подобається, то все, що вона робить, неодмінно погане (Галлі).

В Іди своєю дорогою, і нехай люди говорять що завгодно (Аліг'єрі Данте).

Г Посієш вчинок – пожнеш звичку, посієш звичку – пожнеш характер, посієш характер – пожнеш долю (народна мудрість).

Завдання 16 – відкрите з короткою відповіддю

16. Прочитайте ребус й укажіть почуття, яке охопило хлопців.

(Відповідь запишіть словом у називному відмінку з маленької літери.)

Завдання високого рівня

17. Прочитайте текст і виконайте завдання до нього.

Притча

(уривок)

Одного разу пастух образив якогось чоловіка, а той затаїв на нього злість і заповзявся помститися. Він знав, що отарник пасе тварин у віддаленій місцині, де майже ніхто не ходить, і надумав скористатися цим. Чоловік вирішив викопати глибоку яму, щоб отарник упав у неї. Пізно вночі він почав копати. Коли викидав землю, то уявляв собі, як його кривдник потрапить до ями і не зможе викарабкатися звідти. Чоловік так довго й завзято копав, мріючи про помсту, що не помітив, як яма ставала все глибшою. Аж ось почало дніти, і копач опам'ятався. І яким же було здивування, коли він побачив, що за цей час викопав таку глибоку яму, з якої сам уже не в змозі вилізти... (С. Шепель)

17.1. Спільними думками з твором А. Дімарова «На коні й під конем» є всі, ОКРІМ...

А Не варто планувати помсту, адже вона породжує зло.

- Б Уміння не пробачати людям формують лише негативні емоції.
- В На зло завжди варто відповідати стримано.
- Г Добра людина шкодує про завдану шкоду.

**II частина «Блакитна дитина» (оповідання «Які на смак жабенята»)
Варіант 2**

Завдання початкового та середнього рівнів

У завданнях 1-10 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Продовжте думку: «За жанровою спрямованістю твір «На коні й під конем» А. Дімарова – це...».

- А драматичне оповідання
- Б автобіографічна повість
- В героїко-романтична повість
- Г історичний роман

2. У Василя вдома було багато тварин, ОКРІМ...

- А вовчєня
- Б собаки
- В лисиці
- Г їжака

3. У який спосіб Василь лякав дівчат?

- А Брав до рота жабенят.
- Б Приносив у портфелі вужа.
- В Голосно кричав і махав руками.
- Г Клав у карман мишу.

4. Що на декілька днів зробило оповідача героєм школи?

- А Він урятував цуценя.
- Б Він видресирував вужика Микитку.
- В Він прорив метро під свинарником.
- Г Він проковтнув жабеня.

5. У який спосіб, на думку Толі, можна вилікувати бородавки на язиці?

- А Дати полизати язика собаці.
- Б Доторкнутися язиком до вужа.
- В Покласти на язык гірку жовту пілюлю.
- Г Покласти на язык пуголовка.

6. Доповніть речення за сюжетом твору: «Ми навіть не могли уявити, що ... отак може верещати».

- А дівчина
- Б жінка

- В учителька
- Г сусідка

7. Укажіть, кому належать слова «Ні, у мій час таких, як ти, дітей не було! Були діти, як діти, а не такі шибеники, як ти!»

- А сусідці Толі
- Б Тамарі Оксентіївні
- В мамі Толі
- Г Павлу Степановичу

8. Укажіть причину, через яку Толя інколи прокидався вночі.

- А Боявся підвести друзів.
- Б Думав про Олю.
- В Лякався павука.
- Г Прислухався, чи не вистрибує жабень в животі.

9. Розпізнайте елемент твору за твердженням: «Показати щасливий період дитинства, звернувши увагу на його цінність; зосередити читача на тому, що в один момент цей період життя завершується».

- А Тема
- Б Ідея
- В Проблема
- Г Мотив

10. Укажіть прислів'я, яке близьке за значенням назві твору «На коні й під конем».

- А Бачив лози й верболози.
- Б Добро пушить, а лихо сушить.
- В Май добру натуру, не приймеш кари на шкуру.
- Г Чого Івась не навчиться, того й Іван не буде вміти.

Завдання достатнього рівня

Завдання 11-12 на встановлення відповідності

11. Установіть відповідність між героєм твору і його вчинком.

<i>Герой твору</i>	<i>Вчинок</i>
1 Василь	А похвастався перед хлопцями, що Толька може тримати жаб у роті Б у себе вдома тримав їжака, зайця, лисицю, а замість собаки на ланцюгові сиділо вовчєня В непомітно підійшов з іншого боку і чекав, поки хлопці привітаються Г на кілька днів став героєм усієї школи Д заніс вужа Микитку до лісу
2 Ванько	
3 Толька	
4 Павло Степанович	

12. Установіть відповідність між сюжетними елементами та подіями твору.

<i>Сюжетний елемент</i>	<i>Подія</i>
1 експозиція 2 зав'язка 3 кульмінація 4 розв'язка	А Того ж дня, повертаючись із школи, Ванько поцікавився: «Слухай, а ти взяв би жабу до рота?» Б Вирішив почати із пуголовків: у них все ж дві ноги, а не чотири, – не так шпарко стрибатимуть у роті. В І нізащо не зізнався б, що часто просинаюся посеред ночі та прислухаюсь: чи не вистрибує оте жабеня у мене в животі?.. Г Іще мав Василь великого приятеля – вужа Микитку, що вже не один рік жив у їхньому погребі і виповзав на його голос. Д Очі мої лізуть на лоба: я відчуваю, як жабеня, пірнувши в живіт, починає веселий свій танок десь аж біля пупа.

Завдання 13-14 з вибором кількох правильних відповідей

13. Серед перерахованих рис характеру оберіть ті, які НЕ властиві Толі.

- А допитливий
- Б байдужий
- В заздрісний
- Г безвідповідальний
- Д товариський
- Е бешкетливий
- Є жорстокий
- Ж брехливий

14. Прочитайте епізод з твору: «Але в мене вистачило розуму змовчати. З гіркого досвіду знав, що дорослі мають свої, відмінні від наших, погляди на речі, і те, що нам здається нормальним та бажаним, часто-густо викликає у них роздратування. Незрозумілі вони, оці дорослі! Так, наче забули, як самі колись ходили до школи».

Визначте вислови, які найбільше ідейно близькі до символічного змісту епізоду.

- А Якби діти росли у відповідності з нашими очікуваннями, у нас виростали б тільки генії (Гете).
- Б Кожна людина – завжди чиясь дитина (Бомарше).
- В Діти більше схожі на свій час, ніж на своїх батьків (арабське прислів'я).
- Г У дітей своє особливе вміння бачити, думати і відчувати, і немає нічого гіршого, ніж намагатися підмінити у них це вміння нашим (Жан-Жак Руссо).

15. Усі цитати із твору належать головному герою, ОКРІМ...

А Сьогодні в мене жаби немає... Хай завтра впіймаю та й покажу...

Б Побити їх треба, але не одного, а всіх... І не кулаками їх треба бити...

В Бо від жаби бородавки. От усипле язик бородавками – що будеш робити?

Г Дам полизати собаці. Собака як полиже – усі до однієї бородавки пощезають!

Завдання 16 – відкрите з короткою відповіддю

16. Прочитайте ребус й укажіть взаємини, які зображає автор.

(Відповідь запишіть словом у називному відмінку з маленької літери.)

Завдання високого рівня

17. Прочитайте текст і виконайте завдання до нього

Роздуми

Сидячи за партою в школі, я замислююсь над питанням, чи є я хорошим другом для інших. Це питання завжди хвилює мене, тому починаю роздумувати про свої вчинки і слова. Чи допомагаю я своїм друзям у труднощах? Чи вмію слухати їх і висловлювати підтримку, коли це потрібно? Чи вчу їх довіряти мені?

Для мене дружба – це не тільки веселощі і пригоди, але і відданість, взаєморозуміння, взаємопідтримка. Якщо хочу бути хорошим другом, я повинен бути готовим слухати друзів, коли вони хочуть поділитися своїми почуттями чи проблемами. Я повинен бути готовим стати плечем для відпочинку й допомогти їм вирішити їхні труднощі... (З інтернету)

17.1. Укажіть думку, яка є спільною з твором А. Дімарова «На коні й під конем».

А Дитинство – це безцінний час, проведений із кращими друзями.

Б Підтримка друга – запорука успіху справи.

В Горді та вперті – нічого не варті.

Г Держи голову високо, та не задирай носа

Відповіді

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

В а р і а н т 1	Г	В	В	Б	Б	Г	А	Г	Г	А	1-Б 2-Г 3-Д 4-А	1-Г 2-А 3-В 4-Б	А,В, Д,Є	Б,В	Г	мстивість	А, Б
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
В а р і а н т 2	Б	Б	А	Г	А	В	В	Г	Б	А	1-Б 2-А 3-Г 4-В	1-Г 2-А 3-Д 4-В	Б,В, Є,Ж	В,Г	Б	дружба	А

Використані джерела

1. Генератор ребусів. URL:
http://rebus1.com/ua/index.php?item=rebus_generator&enter=1
2. А. Дімаров. На коні й під конем. URL:
<https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2894>